Mu daamid ja härrad. Head sõbrad!

Ma olen palunud teid siia kurval päeval, mil mälestame küüditamise ohvreid.

Me meenutame täna ühiselt sündmuseid, mis muutsid pöördumatult kõigi teie elu.

Me meenutame päeva, mis võttis teilt kodu, paljudelt vanemad ja mis röövis teilt lapse- ja noorpõlve.

Või – õigemini – mis muutis teie noorpõlve võrreldamatult rängemaks, kui me iganes enestele täna ette kujutada oskame.

Seitsekümmend aastat tagasi viis Nõukogude võim tuhanded Eesti kodanikud oma kodudest kaugesse Siberisse.

Võõrast võimu ei huvitanud inimese saatus. Eesmärgiks oli külvata hirmu, murda vaim ja koos sellega hävitada meie iseolemise tahe ja mälestus iseolemisest.

Küüditamised ja teised okupatsioonide käigus toime pandud kuriteod puudutasid Eestis ühel või teisel moel kõiki inimesi.

Kes langes ise kurjuse ohvriks, kelle perekonda represseeriti, kelle lähedased, tuttavad või naabrid küüditati, kelle sugulasi arreteeriti, piinati ja tapeti.

Mu ema Eestisse aidanud mehe lasksid punased maha. Mitte seepärast, et ta mu ema päästis. Vaid põhjusel, et ta oli jõukas ja edukas.

Kogu mu emapoolne pere oli 1941. aasta suvel küüditatute nimekirjas. Nad pääsesid, sest leidus hea inimene, vallasekretär, kes neid hoiatas. Mu ema pere põgenes metsa ja redutas seal kuni punaste lahkumiseni.

Mu diplomaadist vanaonu Hans Rebane hüppas vangilaevalt merre, jõudis kaldale ujuda ja pääses.

Mu vanemad, tol ajal veel lapsed, põgenesid 1944. aastal Rootsi, soovides end päästa kurjuse tagasituleku eest.

Mu isapoolsed sugulased küüditati 1949. aastal.

Seetõttu on see teema ja ka teie saatus mulle isiklikult vägagi lähedane.

Kõik need julmused pidid sünnitama hirmu. Julmus prõmmis kõikide Eesti kodude ustele, kurjus hakkas murdma kõiki südameid.

Kuid hirm ei suutnud hävitada mälu ja lootust. Teie usk vabadusse andis Eestile võimaluse taastada iseseisev riik.

Te tulite Siberist kodumaale tagasi ja alustasite taas algusest.

Kuid te rajasite võõra võimu kiuste oma kodud, kasvatasite lapsi ja lapselapsi.

Teie enam ei kartnud, sest olite suurima kurjusega kokku puutunud ja sellest üle olnud, sellest võitu saanud.

Koos sellega näitasite eeskuju kõigile teistele.

Ja teete seda tänaseni. Sest teie juuresolekul on päris keeruline kurta, et elu on ränk või raske. Peale teie ei ole kellelgi seesuguseks kurtmiseks moraalset õigust.

Ma tänan teid Eesti Vabariigi nimel, et leidsite jõudu elada üle ja tõusta kõrgemale kurjusest ja kannatustest.

Mälestagem ühiselt kõiki süütuid ohvreid, kellele saatusel jagus vähem armu.